

*Грицюта Ольга Анатоліївна,
Національний університет "Острозька академія"*

ГУМОРИСТИЧНА ПАРАДИГМА БРИТАНСЬКОГО МЕНТАЛІТЕТУ

У статті досліджується специфіка вираження британського менталітету на прикладі англійських анекдотів.

Ключові слова: ментальність, гумор, дискурс.

This article is devoted to the specifics of British mentality expression based on the English anecdotes.

Key words: mentality, humour, discourse.

У вивченні іноземної мови важливим елементом є знання культури народу, мова якого вивчається. Культура народу є досить широким поняттям, що ще й досі не отримало чітко окреслених рамок визначення. Таким же є і поняття ментальності народу. Ментальність як особлива характеристика народу включає в себе дуже велику кількість елементів. Так, наприклад, англійська ментальність є широко дослідженою. Численні науковці (Блок, Граус, Ле Гофф) виділяли риси характеру, притаманні цій нації.

У сучасній науці дотепер бракує спеціальних досліджень, присвячених детальному аналізу народної творчості Англії з точки зору ментальності. Новою є концептуальна спрямованість прийомів, що використовуються, взаємопроникнення і переосмислення різноманітних теорій ментальності. Гумор англійця є витонченим, а тому прочитання і розуміння анекдотів вимагає від читача не просто знань мови, а й додаткових знань про культуру та менталітет народу, докладання інтелектуальних зусиль, виявлення здатності і бажання розуміти вказівки й натяки, врахування яких необхідне для дешифрування смислів твору. Отже, актуальністю даної роботи є детальне дослідження специфіки вираження британського менталітету на прикладі англійських анекдотів, оскільки ця тема не є достатньо розглянутою і висвітленою.

Повертаючись до визначення ментальності у англійській сфері,

ми повинні згадати генезис розвитку народу в цілому. Процес формування англійської нації був детермінований наступними умовами:

- острівним положенням територій нинішньої Великобританії;
- вимушеною асиміляцією предків сучасних англійців (бриттів, “Britons”) представниками численних племен-завойовників: кельтами, римлянами, англами, саксами, ютами, скандинавськими вікінгами й норманами.

Таким чином, в англійському національному характері були історично закріплені англосаксонська практичність і хоробрість вікінгів, кельтська мрійність і норманська дисципліна[2:67].

Анекдот як жанр гумористичного спілкування будується на абсурді, при цьому певна ситуація виглядає абсолютно безглуздою, але не зачіпає змістовних життєвих орієнтирів адресата.

A little boy runs down into the lounge and shouts “Daddy, daddy, can I have another glass of water?”

His father replies, “What’s wrong with you son, that’s your eleventh glass of water in a row”.

“I know, my bloody bedroom’s on fire”. [6:51]

На противагу гумору абсурду існує гумор реальності, наприклад, надмірний переляк людини через дурницю, очевидна дурість, спроба здаватися краще, ніж насправді, пастка, в яку потрапляє сам мисливець тощо.

Слід зазначити, в будь-якому випадку комічно лише те, що трохи виходить за рамки прийнятих норм. Приклад комічної реальності:

“Broken off your engagement to Mary?”

“She wouldn’t have me.”

“You told her about your rich uncle?”

“Yes. She’s my aunt now.” [6:12]

Анекдот як жанр гумористичного спілкування може бути успішним тільки з урахуванням соціальних типів учасників дискурсу, на яких він розрахований: виділяються дитячі, чоловічі, жіночі, студентські, армійські та інші анекдоти. Освічені люди гумористично обіграють значимі для них теми, які закриті для сторонніх.

Наприклад:

Q: What’s the difference between a shark and a consultant?

A: One is a vicious, flesh-eating scavenger, and the other is a fish [6:42].

Анекдот є жанром гумористичного спілкування, яке обумовлене наміром викликати добродушний сміх як м’яку критичну реакцію на безглуздість, тобто на невідповідність між тим, що є і як повинно бути згідно встановленим нормам поведінки. Звідси виділяють напівсерйозну і жартівливу різновидності несерйозної комунікативної тональності. Щодо англійського гумористичного спілкування, варто зазначити, що його специфіка полягає в тенденції активно використовувати напівжартівливий стиль поведінки. Ця тенденція узгоджується з принципом високого самоконтролю поведінки, який є одною із домінуючих ознак британської лінгвокультури.

Англійський гумор – це досить витончене відображення їхнього бачення дійсності. Для того, щоб зрозуміти жарти англійців потрібно усвідомити їхній світогляд, взяти до уваги особливості розвитку їхньої країни, розташування країни, також потрібно враховувати історичні події в житті цього народу. Саме беручи до уваги всі ці моменти, можна вловити зміст англійського гумору. Не потрібно робити поспішних висновків стосовно невдалих англійських жартів, адже гумор англійця гострий та іронічний. Чужий гумор потрібно вивчати так само, як і чужу мову. Щоб всі розуміли один одного.

Примітка:

1. Акопов Г. В. Феномен ментальности как проблема сознания / Г. В. Акопов Т. В. Иванова // Психол. журн. – 2003. – № 1. – 155с.
2. История ментальностей и историч. антропология. Зарубежн. исследования в обзорах и рефератах. М. : Рос. гос. гуманитарн. ун-т, 1996, – 621с.
3. Ле Гофф Ж. Ментальности: двусмысленная история. в сб. : История ментальностей и историч. антропология. Зарубежн. исследования в обзорах и рефератах. М. : Рос. гос. гуманитарн. ун-т, 1996, – 121с.
4. Ле Гофф Ж. С небес на землю. (Перемены в системе ценностей. ориентации на хр. Западе XII – XIII вв.) // Одессей 1991, – 126с.
5. Корнилов О. А. Языковые картины мира как производные национальных менталитетов / Корнилов О. А. – М. : ЧеРо, 2003. – 349с.
6. Корнилова Т., Григоренко Е. Сравнение черт характера в английских студентов, журнал “Вопросы психологи” №5, 1995, – 183с.
7. Красных В. В. Этнопсихоллингвистика и лингвокультурология / Красных В. В. – М. : Гнозис, 2002. – 284 с.
8. Мощанская О. Л. Образ мятежника в народно поэтическом творчестве Англии средних веков и последующая литературная традиция // Литературные связи и проблема взаимовлияния. – Горький, 1984. – 65 с.